

Tempo Doeloe, vroegere tijd, is een korte beschrijving door Gerrit van Faassen van het "Indië-leven" van enkele veteranen. In dit verhaal staat Niek van der Gragt centraal.

In maart 1946, nog maar net 18 jaar, ging hij als OVW-er in militaire dienst, waar hij terecht kwam bij de 4e Veld Genie. Zijn motivatie om als Oorlogsvrijwilliger dienst te nemen, was dat hij iets wilde doen aan de massale roof- en moordpartijen die Indische bendes pleegden in Nederlands-Indië. Opgekomen in Gorinchem, trainingen in Chaam, weer naar Gorinchem en toen naar Bergen op Zoom. Daarna naar Aldershot in Engeland, voor een speciale training om te leren werken onder guerrillaomstandigheden. Bij deze training mocht twee procent gewond raken of sneuvelen. Pas laat in het jaar eindelijk naar de tropen, met de Johan van Oldenbarneveld. Ze werden gelegerd in het geniekamp Mr. Cornelis bij Batavia. Na vier dagen hadden ze al een vuurgevecht met de Brits-Indische troepen. Twee weken na aankomst werd zijn peloton in groepjes verdeeld, op de konvooiweg over de Poentjakpas. Iedere genist hield toezicht op een groepje Indonesische arbeiders, die bezig waren met wegonderhoud. "Dat lukte mij aardig en ondertussen leerde je in de praktijk de taal van de plaatselijke bevolking", aldus Niek. In april 1947 moesten ze naar Tjimahi, in verband met de voorbereidingen van de Politionele Actie, die in juli plaatsvond. Zijn taak was het mijn- en bomvrij houden van de uitvalswegen en het opblazen van versperringen. Blijkbaar tot tevredenheid van zijn meerderen, want dit zou zijn hoofdtaak blijven bij latere acties. Zijn groepje van zes explosieven-opruimers pendelde tijdens de acties tussen de V- en W brigade. Ze trokken ook veel op met de infanterie. Eén voorval tijdens de Eerste Politionele Actie zal hem altijd bijblijven. °Bij het binnentrekken van een gevangenisgebouw bij Cheribon moesten we letterlijk over de dode lichamen klimmen. De bevolking van deze overvolle gevangenis was vermoord door de Indonesische bewakers, om te voorkomen dat ze zou vluchten", aldus Niek. Voor hen eindigde de actie in Gombong. "Mij werd gevraagd of ik Indonesische rekruten wilde opleiden bij de luchtmacht, de KNILM. Daar voelde ik wel voor en zo stond ik al snel voor een klas van 30 rekruten op vliegveld Kali Djati", aldus Niek. Na de opleiding moest hij als bevelhebber korporaal met die groep naar een buitenpost. Daarna werd hij op verzoek opzichter over de plantage en de fabriek van de rubberonderneming P&T-lands. Een leuke uitdaging, dus op naar Subang, waar hij al eerder was geweest om de fabriek mijnenvrij te maken. Hij kreeg het toezicht op zo'n veertig rubbertappers en ongeveer vijftien fabrieksarbeiders. Tijdens de Tweede Politionele Actie (december 1948) moest hij met de Genie mee, vanaf Gombong via Djokja naar Malang. Daarna weer naar de plantage, in de hoop daar te demobiliseren en er vervolgens te blijven. Helaas, het liep anders. De hoofdmandoer (opzichter) waarschuwde dat een bende het op hem voorzien had. De volgende dag al meldde hij zich in Djakarta en met de eerste gelegenheid ging hij het land uit, met de Kota Inten. Een collega die het nog even wilde aanzien is spoorloos verdwenen. "In 1991 ben ik teruggeweest. Veel oude plaatsen bezocht. Dezelfde hoofdmandoer heeft mij in de omgeving van Subang rondgereden. Ik heb veel oude bekenden ontmoet en overal voelde ik mij zeer welkom. De oprichting van het Indiëmonument in Hardenberg vind ik een prachtig initiatief. Vooral omdat nu ook de slachtoffers van de Japanse bezetting en de bersiap-periode een herdenkingsplaats hebben, samen met de veteranen", aldus Niek.